

Warszawa, dnia 7 października 2013 r.

Zmiany w urlopie wychowawczym

W dniu 1 października 2013 r. weszła w życie nowelizacja ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2013 r., poz. 1028, dalej „nowelizacja”). Celem nowelizacji jest dostosowanie do prawa Unii Europejskiej polskich przepisów dotyczących urlopu wychowawczego. **Zmiany przyjęte w drodze nowelizacji mają na celu ułatwienie oraz zachęcenie do korzystania z tego urlopu przez oboje pracujących rodziców lub opiekunów dziecka.**

Pierwsza ze zmian wprowadzonych nowelizacją polega na wydłużeniu okresu urlopu wychowawczego, z którego pracujący rodzice lub opiekunowie dziecka mogą korzystać jednocześnie. Maksymalny wymiar takiego urlopu, wynoszący dotychczas trzy miesiące, uległ przedłużeniu do czterech miesięcy.

Kolejną ze zmian przyjętych na podstawie nowelizacji jest przyznanie każdemu z rodziców lub opiekunów dziecka wyłącznego prawa do jednego miesiąca urlopu wychowawczego. Wyłączność tego uprawnienia, w myśl postanowień nowelizacji, polega tym, że nie ma możliwości jego przeniesienia na drugiego pracującego rodzica lub opiekuna dziecka. Co równie istotne, urlop ten nie ma charakteru dodatkowego. Zgodnie z nowelizacją ma on być udzielany z wymiaru urlopu wychowawczego, wynoszącego do 36 miesięcy. To oznacza, że jeśli któryś z rodziców lub opiekunów dziecka nie skorzysta z przysługującej mu nieprzenoszalnej części urlopu wychowawczego, osobista opieka nad dzieckiem będzie mogła być sprawowana przez drugiego rodzica lub opiekuna tylko w pozostałym wymiarze tego urlopu, tj. w okresie nie dłuższym niż 35 miesięcy.

Warto w tym miejscu dodać, że nowelizacja przewiduje nieliczne wyjątki, w których możliwe będzie skorzystanie z urlopu wychowawczego w maksymalnym wymiarze, tj. do 36 miesięcy, przez jednego z rodziców. Zgodnie z nowymi przepisami będzie to dopuszczalne w sytuacji, gdy drugi rodzic nie żyje lub też, gdy nie może sprawować opieki nad dzieckiem ze względu na ograniczoną lub zawieszoną władzę rodzicielską albo całkowity brak tej władzy. Urlop wychowawczy w wymiarze do 36 miesięcy będzie mógł zostać udzielony także jednemu opiekunowi sprawującemu opiekę nad dzieckiem.

Omawiając powyższe zmiany należy jeszcze dodać, że ustawodawca odniósł je do każdego przypadku korzystania z urlopu wychowawczego. To oznacza, że zasady dotyczące

nieprzenoszalnej części urlopu wychowawczego będą miały zastosowanie nie tylko do urlopu wychowawczego udzielanego w celu sprawowania osobistej opieki nad małym dzieckiem, tj. nie dłużej niż do ukończenia przez to dziecko 5 roku życia. Zgodnie z nowelizacją, reguły te należy stosować również wtedy, gdy urlop wychowawczy jest udzielany celem sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym. Warto w tym miejscu przypomnieć, że w takim przypadku urlop wychowawczy może być wykorzystany do ukończenia przez dziecko 18-tego roku życia.

Nowelizacją ustawodawca wprowadził także możliwość korzystania z całego urlopu wychowawczego w pięciu, a nie jak dotychczas czterech częściach. Takie rozwiązanie ma umożliwić pracownikom wykorzystanie nieprzenoszalnej części urlopu wychowawczego jako samodzielnej części tego urlopu. W ten sposób sytuacja rodziców i opiekunów, którzy skorzystają z tego uprawnienia nie będzie gorsza, pod względem możliwości dzielenia urlopu wychowawczego, od sytuacji rodziców i opiekunów, którzy z tej możliwości zrezygnują.

Od dnia wejścia w życie nowelizacji przestała także obowiązywać zasada proporcjonalnego obniżania wymiaru urlopu wypoczynkowego, w związku z korzystaniem z urlopu wychowawczego. W dotychczasowym stanie prawnym taka reguła miała zastosowanie do pracowników, którzy w danym roku kalendarzowym zdążyli nabyć prawo do urlopu wypoczynkowego, po czym przez co najmniej 1 miesiąc korzystali z urlopu wychowawczego, a następnie jeszcze w tym samym roku wracali do pracy. Zgodnie z nowymi przepisami, realizowanie uprawnienia do urlopu wychowawczego na powyższych zasadach pozostanie bez wpływu na wymiar urlopu wypoczynkowego.

W drodze nowelizacji ustawodawca wprowadził także istotną zmianę dotyczącą biegu przedawnienia roszczenia o urlop wypoczynkowy. Zgodnie z nową zasadą bieg tego przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu na czas korzystania z urlopu wychowawczego. Dzięki takiemu uregulowaniu, nieprzerwane korzystanie z urlopu wychowawczego nawet w bardzo długim okresie, nie będzie się wiązało z ryzykiem, że nabyte przed tym urlopem prawo do urlopu wypoczynkowego, ulegnie przedawnieniu.

Podsumowując, nowelizacja wprowadziła szereg nowych rozwiązań w zakresie korzystania z urlopu wychowawczego. Do najistotniejszych z nich należy przyznanie każdemu z rodziców i opiekunów dziecka wyłącznego prawa do jednego miesiąca urlopu wychowawczego. W drodze nowelizacji wydłużono także z trzech do czterech miesięcy wymiar urlopu wychowawczego, z którego rodzice lub opiekunowie dziecka mogą korzystać

jednocześnie. Zgodnie z założeniem ustawodawcy, przyjęte zmiany mają przede wszystkim spowodować, że osobista opieka nad dzieckiem będzie sprawowana przez obydwój rodziców lub opiekunów. Z czasem przekonamy się, jak nowe rozwiązania będą się sprawdzały w praktyce.

W przypadku jakichkolwiek pytań bądź wątpliwości, pozostajemy do Państwa dyspozycji.

Z wyrazami szacunku,

M. Szulikowski i Partnerzy Kancelaria Prawna

Niniejsze memorandum ma charakter wyłącznie informacyjny i jest przedmiotem praw autorskich M. Szulikowski i Partnerzy Kancelarii Prawnej.